

Uusi Luontoon-palvelu

Sisällöntuotannon ohjeisto
LIPAS-käyttäjille

Tämä ohje perustuu 06/2026 päivitettyyn
Luontoon-palvelun sisällöntuotanto-ohjeeseen.

9.6.2026

Ohjeiston tarkoitus LIPAS-käyttäjille

Tämän ohjeiston tarkoituksena on toimia ohjeena Luontoon-palvelun sisältöjen tuottamisessa.

Ohjeisto on tarkoitettu henkilöille, jotka tuottavat tekstisisältöjä ja lisäävät valokuvia Luontoon-palveluun LIPAS-järjestelmän kautta.

Sisällöntuotannon ohjeiston tavoitteena on:

1. Kuvata Luontoon-palveluun tuotettavat **sisällöt** ja niiden **tavoitteet**
2. Tarjota **konkreettiset ohjeet** asiakaslähtöisten ja yhdenmukaisten **tekstisisältöjen** kirjoittamiseen Luontoon-palveluun
3. Auttaa valitsemaan ja tuottamaan palveluissa esitettäviä **valokuvia**

Tietoa LIPAS-sisällöntuottajalle

- LIPAS-sisällöntuottajaa varten ohjeeseen on lisätty tarpeen mukaan näkyviä Lipaksen **Ulkoilutietopalvelu**-välilehdeltä.
- Näkymässä esitetään Metsähallituksen sisältöohjeen kulloistakin aihetta vastaava kohta Lipaksessa tiedonsyötön helpottamiseksi.
- Sisältöohje kattaa vain osan Lipaksen **Ulkoilutietopalvelu**-välilehdellä näkyvistä tietokentistä. Tarkemmat tekniset ohjeet, joissa käsitellään myös muita kuin tässä ohjeessa olevia kenttiä, löytyvät Lipasinfon Youtube-sivuilta <https://www.youtube.com/channel/UC-QFmRIY1qYPXX79m23JC4g>

1. Kohteet

- Esittely
- Kohokohtien lista
- Vierailijan muistilista: Luvat, säännöt, ohjeet
- Kohteen esittelykuvat
- Saapuminen

Kohde-esittely

Kohde-esittelyn tarkoitus on auttaa asiakasta:

- **löytämään** itselle uusia luontokohteita esittelemällä kukin kohde tiiviisti ja houkuttavasti
- **vertailemaan** luontokohteita viestimällä yhdenmukaisesti ja tuomalla esiin kunkin kohteen erityispiirteet
- **arvioimaan** kohteen soveltuvuus omiin tarpeisiin, kussakin tilanteessa

Näkymä Luontoon-palvelussa

Kohteen nimi → Oulangan kansallispuisto [Tutustu](#) [Aktiviteetit ja reitit](#)

Kohteen esittelykuvat →

Esittely → Oulangan kansallispuisto on yksi maamme kuuluisimmista kansallispuistoista, jossa voit ihailla upeita vesiputouksia ja jyliä rotkolaaksoja. Joet tarjoavat hienot puitteet melonnalle ja kalastukselle. Puiston halki kulkee Suomen suosituin vaellusreitti Karhunkierros.

Ominaispiirteiden lista →

- ✓ Koskia, rotkolaaksoja ja vehreitä metsiä
- ✓ Retkeilyreittejä päiväretkistä pitkiin vaelluksiin
- ✓ Yksi Suomen parhaista melontakohteista
- ✓ Luontokeskus ja retkeilyneuvonta
- ✓ Laaja tupaverkosto

Esittely: Ohjeet tuottamiseen

Kohteen esittely on tiivis esittelyteksti (3-5 lausetta), jonka tavoitteena on sanoittaa kohteen luonne ja erityispiirteet sekä herättää asiakkaan mielenkiinto. Sen tarkoitus on auttaa asiakasta muodostamaan ensivaikutelma kohteesta sekä hahmottamaan, voisiko kohde soveltua juuri hänelle.

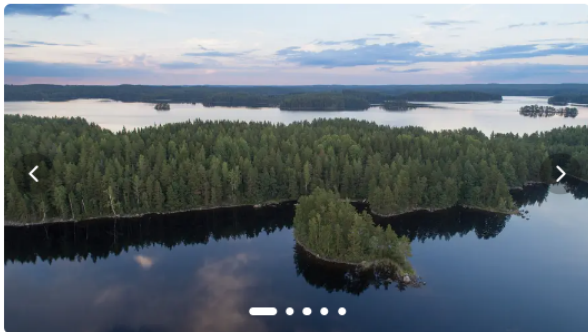
Esittelyn tulisi olla tyyliältään:

- Tiivis (3-5 lausetta)
- Inspiroiva ja kohteeseen houkutteleva.
- Selkeää, hyvää yleiskieltä. Vältetään kielikuvia, sanontoja ja vaikeita ilmaisuja.
- Vältetään pitkiä lauseita. Jaotellaan virkkeet tarvittaessa pisteellä lyhyempiin osiin.
- Antaa yleiskäsityksen kohteesta, mutta voi myös sisältää tarkempia esimerkkejä esim. kohteen nähtävyyksistä tai luonnosta: mikä tekee tästä kohteesta uniikin tai vierailun arvoisen?

Hyvä pitää mielessä:

- Vältetään yleisluontoisia kuvauksia, jotka pätevät moniin kohteisiin. Esittelyn sisältöjen tulisi koskea juuri kyseistä kohdetta ja niitä piirteitä, jotka erottavat sen muista kohteista.
- Esittely on hyvä muotoilla yhdessä ominaispiirteiden listan kanssa identtisen toiston välttämiseksi. Samoja asioita ei kannata toistella sekä esittelytekstissä että ominaispiirteiden listassa.
- Hakukoneen kannalta olennaisia hakutermejä voi sisällyttää esittelytekstiin (toimitetaan kohdekohtaisesti).
- Vaihtoehtoisia lähestymistapoja esimerkiksi:
 - Mistä kohde tunnetaan? Mikä on kohteen merkittävin erityispiirre? Onko kohteessa erityisen hyvät olosuhteet tiettyyn aktiviteettiin?

< Hietasalon virkistysalue

Lumoavia metsäpolkuja saaren keskellä, kallioita joilla ihailla auringonlaskua ja rauhallisia nuotiopaikkoja veden läheisyydessä. Kesällä Hietasaloon pääsee meloen, veneellä, suppaillen ja uiden. Talvisin, kun jää on riittävän paksua, saareen pääsee jäätä pitkin.

- ✓ Pohjoisosassa on 30 m korkea kallionharjanne, josta avautuu järvinäköala
- ✓ 4 nuotiokehää eri puolilla Hietasaloa ja yksi Kaiturissa
- ✓ Kaiturin saaren hiekkaranta
- ✓ Hietasalon saaren keskiosasta löytyy suo ja pitkospuut
- ✓ Paljon rantautumispaikkoja melojille

Hietasalo on saari kirkasvetisellä Lammin Kuohijärvellä. Saaressa voit nauttia luonnon rauhasta ja hiljaisuudesta ilman ruuhkaa, sillä saaresta löytyy neljä tulipaikkaa. Saaren luonto on viehättävän monimuotoista – metsää, isoja kallioita ja mielenkiintoinen suo saaren sisällä. 30 metriä korkean kallion harjanteen päältä avautuu näkymä järvelle. Hietasalon ukko, iso siirtolohkare tervehtii kulkijoita polulla.

HIETASALON VIRKISTYSALUE

PERUSTIEDOT LISÄTIEDOT ULKOKULUTIETOPALVELU

SUOMI SVENSKA ENGLISH

Yleiskuvaus
Lumoavia metsäpolkuja saaren keskellä, kallioita joilla ihailla auringonlaskua ja rauhallisia nuotiopaikkoja veden läheisyydessä. Kesällä Hietasaloon pääsee meloen, veneellä, suppaillen ja uiden. Talvisin, kun jää on riittävän paksua, saareen pääsee jäätä pitkin.

1-3 lauseen esittely kohteesta ja sen erityispiirteistä.
Kohdekuvaus

Hietasalo on saari kirkasvetisellä Lammin Kuohijärvellä. Saaressa voit nauttia luonnon rauhasta ja hiljaisuudesta ilman ruuhkaa, sillä saaresta löytyy neljä tulipaikkaa. Saaren luonto on viehättävää ja monimuotoista – metsää, isoja kallioita ja mielenkiintoinen suo saaren sisällä. 30 metriä

Yleiskuvausta jatkava, laajempi kuvaus kohteesta ja sen ominaisuuksista

Kohokohdat

Syötä 2-6 konkreettista kohteen erityispiirrettä, jotka täydentävät yleiskuvausta. Syötä yksi kohokohta kerrallaan. Käytä isoa Alkukirjainta.

- Pohjoisosassa on 30 m korkea kallionharjanne, josta avautuu kaunis järvinäköala
- 4 nuotiokehää eri puolilla Hietasaloa ja yksi Kaiturissa
- Kaiturin saaren hiekkaranta
- Hietasalon saaren keskiosasta löytyy suo ja pitkospuut

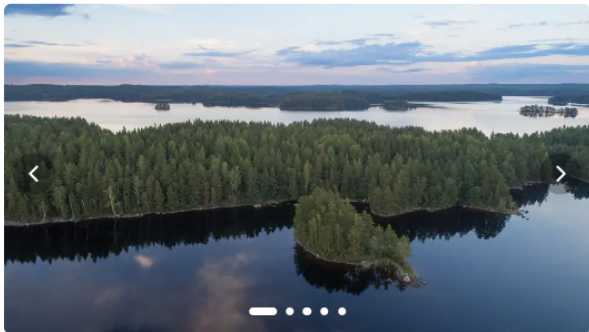
Luvat, säänröt, ohjeet

Liikkumis- tai toimintaohjeet, joiden avulla ohjataan toimintaa ja esim. varoitetaan poistumasta polulta herkillä kohteella. Tässä voidaan kertoa myös mahdollisista liikkumis- tai toimintarajoituksista.

- Jokaisenoikeudet ovat voimassa tällä alueella
- Leirivävyminen alueella on kielletty

HUOM. Yleiskuvaus-tekstilaatikkoon ei saa tehtyä kappalejakoja! Vältä liian pitkää tekstiä, koska luettavuus kärsii.

< | Hietasalon virkistysalue

Lumoavia metsäpolkuja saaren keskellä, kallioita joilla ihailla auringonlaskua ja rauhallisia nuotiopaikkoja veden läheisyydessä. Kesällä Hietasaloon pääsee meloen, veneellä, suppaillen ja uiden. Talvisin, kun jää on riittävän paksua, saareen pääsee jäätä pitkin.

- ✓ Pohjoisosassa on 30 m korkea kallionharjanne, josta avautuu järvinäköala
- ✓ 4 nuotiokehää eri puolilla Hietasaloa ja yksi Kaiturissa
- ✓ Kaiturin saaren hiekkaranta
- ✓ Hietasalon saaren keskiosasta löytyy suo ja pitkospuut
- ✓ Paljon rantautumispaikkoja melojille

Hietasalo on saari kirkasvetisellä Lammin Kuohijärvellä. Saaressa voit nauttia luonnon rauhasta ja hiljaisuudesta ilman ruuhkaa, sillä saaresta löytyy neljä tulipaikkaa. Saaren luonto on viehättävän monimuotoista – metsää, isoja kallioita ja mielenkiintoinen suo saaren sisällä. 30 metriä korkean kallion harjanteen päältä avautuu näkymä järvelle. Hietasalon ukko, iso siirtolohkare tervehtii kulkijoita polulla.

HIETASALON VIRKISTYSALUE

PERUSTIEDOT LISÄTIEDOT ULKOILUTIETOPALVELU

SUOMI SVENSKA ENGLISH

Yleiskuvaus

Lumoavia metsäpolkuja saaren keskellä, kallioita joilla ihailla auringonlaskua ja rauhallisia nuotiopaikkoja veden läheisyydessä. Kesällä Hietasaloon pääsee meloen, veneellä, suppaillen ja uiden. Talvisin, kun jää on riittävän paksua, saareen pääsee jäätä pitkin.

2-3 lämpeen esittely kohteesta ja sen erityispiirteistä.
Kohdekuvaus

Hietasalo on saari kirkasvetisellä Lammin Kuohijärvellä. Saaressa voit nauttia luonnon rauhasta ja hiljaisuudesta ilman ruuhkaa, sillä saaresta löytyy neljä tulipaikkaa. Saaren luonto on viehättävää ja monimuotoista – metsää, isoja kallioita ja mielenkiintoinen suo saaren sisällä. 30 metriä

Yleiskuvasta jatkava, laajempi kuvaus kohteesta ja sen ominaisuuksista

Kohokohdat

Syötä 2-6 konkreettista kohteen erityispiirrettä, jotka täydentävät yleiskuvasta. Syötä yksi kohokohta kerrallaan. Käytä isoa Alkukirjainta.

- Pohjoisosassa on 30 m korkea kallionharjanne, josta avautuu kaunis järvinäköala
- 4 nuotiokehää eri puolilla Hietasaloa ja yksi Kaiturissa
- Kaiturin saaren hiekkaranta
- Hietasalon saaren keskiosasta löytyy suo ja pitkospuut

Luvat, säänröt, ohjeet

Liikkumis- tai toimintaohjeet, joiden avulla ohjataan toimintaa ja esim. varoitetaan poistumasta polulta herkällä kohteella. Tässä voidaan kertoa myös mahdollisista liikkumis- tai toimintarajoituksista.

- Jokaisenoikeudet ovat voimassa tällä alueella
- Leirytyminen alueella on kielletty

Kohdekuvaus-tekstilaatikko voi tehdä kappalejakoja (erota kappaleet Enter-näppäimellä – saat rivinvaihdon). Käytä tätä tekstilaatikkoa yleiskuvauksen lisäksi jos kohteesta on paljon tietoa.

Katso esimerkiksi: [Komion luonnonsuojelualue – Luontoon](#)

Kohokohtien lista: Ohjeet tuottamiseen

Kohokohtien lista (4-6 kohtaa) on luettelo, joka täydentää kohteen esittelyä ja josta asiakas voi nopeasti silmäilemällä hahmottaa kohteen erityispiirteet konkreettisten esimerkkien kautta. Lista auttaa asiakasta saamaan käsityksen kohteen luonnosta, reiteistä ja palveluista, sekä asioista jotka erottavat sen muista kohteista.

Kohokohtien listan rakenne:

1. Kohteen **maaston ja luonnon keskeisimmät ominaispiirteet**
2. Kuvaus kohteen merkityistä **reiteistä** ja esim. vaellusmahdollisuuksista
 - Laajuus, helppokulkuisuus, luontopolut jne.
3. Nostot sellaisista **aktiviteetteihin** liittyvistä vaihtoehdoista, joihin on erityisen hyvät edellytykset
 - Pyritään oivalluttamaan asiakkaat myös sellaisista tavoista kohteen kokemiselle, jotka eivät ole ilmeisiä
4. Kohteen **palvelutasosta** nostettu kohteen valintaan liittyviä merkittäviä asioita
 - Esim. luontokeskus, esteettömyyteen liittyvä palvelutaso, audio- ja varaustuvat ja/tai muut majoitusmahdollisuudet

1. [✓ Koskia, rotkolaaksoja ja vehreitä metsiä
2. [✓ Retkeilyreittejä päiväretkistä pitkiin vaelluksiin
3. [✓ Yksi Suomen parhaista melontakohteista
- 4-6. [✓ Luontokeskus ja retkeilyneuvonta
✓ Laaja tupaverkosto
✓ Esteettömiä reittejä ja palveluita

Kohteet

Kohokohtien lista: Esimerkkejä

- Hyvin säilynyttä rannikopuolustuksen historiaa
- Ainutlaatuisia luontotyyppejä sekä harvinaisia kasvi- ja perhoslajeja
- Lintutarkkailijan paratiisi
- Ympärivuotinen saaristokohde
- Saavutettavissa myös ilman omaa venettä
- Monipuoliset majoitusmahdollisuudet ja palvelut

Soveltuvat, koska:

- Lyhyitä ja ytimekkäitä → Nopeita selata ja hahmottaa
- Poimittu harkiten tiettyjä asioita esiin nostettavaksi sen sijaan, että olisi yritetty kertoa kaikkea

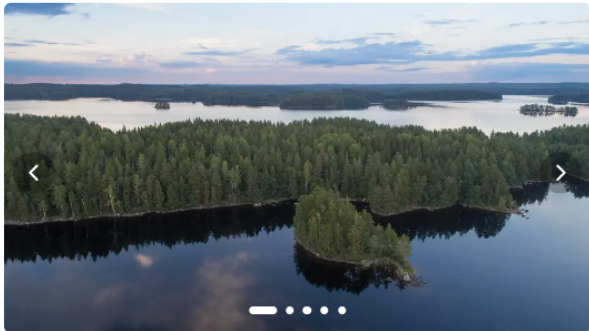

- Hylätty "Rautapiha" on valtakunnallisesti arvokas kohde
- Suolantuoksuista meri-ilmaa ja idyllisiä poukamia
- Näyttävä merikotka luo villin luonnon tunnelmaa
- Älgön luontopolku 2 km, Modermaganin luontopolku 2 km, Jussarön luontopolku 3,6 – 4,7 km
- Luontotupa, kalastajatila, vierasvenesatama ja kahvila-ravintola, varattava rantasauna ja majoitusta

Vältä näitä, koska:

- "Rautapihasta" ei käy ilmi, mistä siinä on kyse
- Yleisluontoiset maalailevat sanonnat eivät kerro kohteesta mitään
- Liiallista yksityiskohtaisuutta reittien ja palveluiden osalta, ei ole tarvetta luetella kaikkea

< | Hietasalon virkistysalue

Lumoavia metsäpolkuja saaren keskellä, kallioita joilla ihailla auringonlaskua ja rauhallisia nuotiopaikkoja veden läheisyydessä. Kesällä Hietasaloon pääsee meloen, veneellä, suppaillen ja uiden. Talvisin, kun jää on riittävän paksua, saareen pääsee jäätä pitkin.

- ✓ Pohjoisosassa on 30 m korkea kallionharjanne, josta avautuu järvinäköala
- ✓ 4 nuotiokehää eri puolilla Hietasaloa ja yksi Kaiturissa
- ✓ Kaiturin saaren hiekkaranta
- ✓ Hietasalon saaren keskiosasta löytyy suo ja pitkospuut
- ✓ Paljon rantautumispaikkoja melojille

Hietasalo on saari kirkasvetisellä Lammin Kuohijärvellä. Saaressa voit nauttia luonnon rauhasta ja hiljaisuudesta ilman ruuhkaa, sillä saaresta löytyy neljä tulipaikkaa. Saaren luonto on viehättävän monimuotoista – metsää, isoja kallioita ja mielenkiintoinen suo saaren sisällä. 30 metriä korkean kallion harjanteen päältä avautuu näkymä järvelle. Hietasalon ukko, iso siirtolohkare tervehti kulkijoita polulla.

HIETASALON VIRKISTYSALUE

PERUSTIEDOT LISÄTIEDOT ULKOILUTIETOPALVELU

SUOMI SVENSKA ENGLISH

Yleiskuvaus

Lumoavia metsäpolkuja saaren keskellä, kallioita joilla ihailla auringonlaskua ja rauhallisia nuotiopaikkoja veden läheisyydessä. Kesällä Hietasaloon pääsee meloen, veneellä, suppaillen ja uiden. Talvisin, kun jää on riittävän paksua, saareen pääsee jäätä pitkin.

1-3 lauseen esittely kohteesta ja sen erityispiirteistä.
Kohdekuvaus

Hietasalo on saari kirkasvetisellä Lammin Kuohijärvellä. Saaressa voit nauttia luonnon rauhasta ja hiljaisuudesta ilman ruuhkaa, sillä saaresta löytyy neljä tulipaikkaa. Saaren luonto on viehättävää ja monimuotoista – metsää, isoja kallioita ja mielenkiintoinen suo saaren sisällä. 30 metriä

Yleiskuvausta jatkava, laajempi kuvaus kohteesta ja sen ominaisuuksista

Kohokohdat

Syötä 2-6 konkreettista kohteen erityispiirrettä, jotka täydentävät yleiskuvausta. Syötä yksi kohokohta kerrallaan. Käytä isoa Alkukirjainta.

- Pohjoisosassa on 30 m korkea kallionharjanne, josta avautuu kaunis järvinäköala
- 4 nuotiokehää eri puolilla Hietasaloa ja yksi Kaiturissa
- Kaiturin saaren hiekkaranta
- Hietasalon saaren keskiosasta löytyy suo ja pitkospuut

Luvat, säänröt, ohjeet

Liikkumis- tai toimintaohjeet, joiden avulla ohjataan toimintaa ja esim. varoitetaan poistumasta polulta herkillä kohteella. Tässä voidaan kertoa myös mahdollisista liikkumis- tai toimintarajoituksista.

- Jokaisenoikeudet ovat voimassa tällä alueella
- Leirytyminen alueella on kielletty

Kohokohdat

Vierailijan muistilista

Lippaassa Luvat, säännöt, ohjeet

Osion tarkoitus on auttaa asiakasta:

- **Hahmottamaan** tärkeimmät asiat, joita kyseisessä kohteessa tulee huomioida vastuullisen ja turvallisen retkeilyn näkökulmasta
- **Altistumaan** kohteen säännöille ja ohjeille sekä ohjautumaan niitä koskevan tarkemman tiedon äärelle
- **Varautumaan** sopivalla tavalla
- **Lisäämään tietoisuutta** erilaisia kohteita koskevien sääntöjen eroavaisuuksista

Näkymä Luontoon-palvelussa

Vierailijan muistilista

Jokaisenoikeudet ovat voimassa tällä alueella

[Jokaisenoikeudet >](#)

Tee tulet vain sallituilla paikoilla

Tarkista aina voimassa oleva maastopalovaroitus ennen tulentekoa. Maastopalovaroituksen aikana tulen saa tehdä vain hormillisissa keittokatoksissa.

Yöpyminen retkisatamassa on sallittu

Retkisatamassa saa pitää venettä enintään 2 vuorokautta.

Muista tuoda roskapussi

Alueella ei ole jätteastioita. Tuo roskapussi ja vie roskat mennessäsi.

[Roskattomasti retkelle – ennakoi ja onnistu! >](#)

Valitse listalta enintään 7 kohteeseen sopivaa asiaa

Luvat, säännöt, ohjeet

Liikkumisohje, jonka avulla voidaan ohjata harrastusta ja esimerkiksi varoittaa poistumasta polulta herkällä kohteella. Tätä kautta voidaan informoida myös mahdollisista lakisäateisistä liikkumisrajoituksista.

- Jokaisenoikeudet ovat voimassa tällä alueella
- Leirytyminen alueella on kielletty
- Muista tuoda roskapussi
Pysäköintialueella on jätteastia. Tuo roskapussi ja vie roskat jätteastiaan.
- Muista tuoda roskapussi
Alueella ei ole jätteastioita. Tuo roskapussi ja vie roskat mennessäsi.
- Pidä lemmikit aina kytkettynä
Muista myös koirankakkapussi ja korjaa jätökset pois.
- Pidä lemmikit aina kytkettynä
Koirien jätökset tulee siivota poluista sivummalle.
- Riskeittimien ja kertakäyttögrillien käyttö on kielletty.
- Tee tulet vain sallituilla paikoilla
Maastopalovaroituksen aikaan tulenteko on kielletty.
- Tee tulet vain sallituilla paikoilla
Tarkista aina voimassa oleva maastopalovaroitus ennen tulentekoa. Maastopalovaroituksen aikana tulen saa tehdä vain hormillisissa keittokatoksissa.

Kohteen esittelykuvat: Ohjeet valokuvien valitsemiseen ja tuottamiseen

Kohteen esittelykuvat ovat kiinnostuksen herättäviä ja visuaalisesti laadukkaita maisemakuvia, jotka esittelevät kohdetta parhaimmillaan eri vuodenaikoina. Kuvilla viestitään kohteen luonnon ominaispiirteistä ja houkutellessaan asiakkaita tutustumaan kohteeseen. Niillä myös pyritään lisäämään arvostusta Suomen luontoa kohtaan. Kuvat yhdessä tarjoavat monipuolisen kokonaiskuvan kohteesta ja sen luonnosta.

Kohteen esittelykuvien tulisi olla tyyliltään:

- Antavat yleiskäsityksen retkikohteesta sekä sen luonnosta parhaimmillaan
- Maisemat ja luonnon erityispiirteet pääosassa
- Kuvia avarista näkymistä ja ikonisimmista nähtävyyksistä
- Näyttävyyys ja inspiroivuus: Tavoitteena saada aikaan "wow"-vaikutelma
- Kuvia eri vuodenaajoista

Tekniset määrytykset ja ohjeet valokuvaajalle:

- 3-5 kuvaa esillä kerrallaan (vaihtuvat vuodenajan mukaan)
- Vaakakuva, kuvasuhde 16:9, kuvakoko 1600x900
- Ei kalansilmälinssiä tai muuta vääristävää linssiä
- Luonnollinen kuvankäsittely, jossa valotus ja kontrastit huomioitu. Ei sävytyksiä.
- Perspektiivi paikoista, joista ihminen voi maiseman nähdä, ml. näköalapaikat ja tornit. Myös ilmakuvat ok (luvat huomioiden).
- Aurinkoinen sää ja kirkas tai puolipilvinen, valoisa taivas

Kohteet

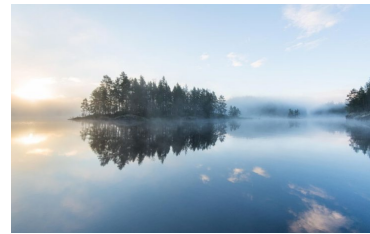
Kohteen esittelykuvat: Esimerkkejä

Soveltuvat, koska:

- Kylläiset värisävyt ja valoisuus
- Kohteen luonto ja erityspiirteet nousevat hyvin esiin

- Kylläiset värisävyt ja valoisuus
- Taianomainen, houkutteleva näkymä

- Kuvissa voi olla myös ihmisiä viitteellisessä roolissa
- Pääpaino maisemissa ja luonnossa

Saapuminen

Osion tarkoitus on auttaa asiakasta:

- **hahmottamaan** miten kohteeseen on mahdollista saapua
- **vertailemaan** eri kulkumuotoja
- **saamaan käytännön tietoa** saapumiseen liittyen ja valintojen tueksi (esim. tietoa ruuhkaisuudesta)

Saapumishjeisiin ei kannata laittaa tietoa, jota pitää päivittää (esim. joukkoliikenteen aikataulut, liikennöinnin ajankohdat)

Näkymä Luontoon-palvelussa

 Saapuminen

Salon keskustaan saavut kätevästi vaikkapa junalla tai bussilla. Voit aloittaa retkeilyn suoraan keskustasta tai hyödyntää paikallisliikenne Paikkua, jonka avulla siirtymät reitin varrelle ovat mahdollisia.

Auton voi jättää Urheilupuiston parkkialueelle (Pormestarinkatu 6). Vaihtoehtoisesti reitin voi aloittaa myös jättämällä auton Ylhäistentie 2 (vain P-alue, ei opastaulua) tai Viitankruunulle (P-alueen osoite Merikulmantie 255) tai kulkea vain osan reitistä lähtemällä liikkeelle Lehmijärveltä (Lehmirannantie 121, Salo)

Yöpyminen alueella on kielletty

Yöpyminen retkisatamassa on sallittu

Retkisatamassa saa pitää venettä ja yöpyä enintään 2 vuorokautta.

Omat säännöt

Saapuminen

Salon keskustaan saavut kätevästi vaikkapa junalla tai bussilla. Voit aloittaa retkeilyn suoraan keskustasta tai hyödyntää paikallisliikenne Paikkua, jonka avulla siirtymät reitin varrelle ovat mahdollisia.

Eri kulkumuodoilla kohteeseen pääsyyn liittyvää tietoa. Esim. pysäköintialueet ja joukkoliikennetytydet.

Reitin pituus (km)

21

Reitin pituus kilometreinä (voit syöttää tiedon käsin tai laskea sen automaattisesti)

Kulku aika

Reitin arvioitu kulku aika

Errotele eri kulkumuodot tai reittimahdollisuudet eri kappaleiksi (erota kappaleet Enter-näppäimellä – saat rivinvaihdon).

2. Reitit

1. Esittely
2. Reittikuvaus
3. Reitin esteettömyys
4. Reitin valokuvat

Reitin esittely

Reitin esittelyn tarkoitus on auttaa asiakasta:

- **vertailemaan** reittejä viestimällä selkeästi reitin perustiedot
- **saamaan yleiskäsityksen** reitistä sekä sen varrella olevista palveluista, nähtävyyksistä ja erityispiirteistä
- **arvioimaan** reitin soveltuvuus suhteessa omiin taitoihin ja tarpeisiin (mm. vaativuustaso, esteettömyys)

Reitin perustiedot:
Nimi, pituus, arvioitu
kulkuaika sekä vaativuustaso
(jos saatavilla)

Reitin esittely

Reitin valokuvat

Näkymä Luontoon-palvelussa

< | **Luutaharjun Samo**

6,5 km (1.5-4h) | Retkeily & ulkoilu

[Komion luonnonsuojelualue](#), [Loppi](#)

Esittely Reittikuvaus

Luutaharjun Samo reitillä pääset kokemaan erämaan tunnelmaa Etelä-Suomessa. Rengasreitti kulkee vaihtelevassa maastossa Komionvuorelle, jossa voi levähtää Lopen Uupuneen kanssa ja ihailla kauden avautuvaa maisemaa. Kauniit kapeat harjut kertovat jääkauden jäljistä, ja reitin varrella olevien kylttien avulla pääsee syventymään alueen erityispiirteisiin kuten lahoavaan ikimetsään, oppoavaan lampeen ja kohoavaan vuoreen.

Näytä kaikki

Esittely: Ohjeet tuottamiseen 1/2

Reitin esittely on tiivis kuvaus reitistä (3-7 virkettä), josta käy ilmi reitin erityispiirteet esim. luonnon, maaston, haastavuuden, nähtävyyksien ja palvelujen osalta. Sen tulisi vastata tiivistetysti asiakkaan kysymyksiin: "Mitä minä voin tällä reitillä kokea?" sekä "Soveltuuko tämä reitti minulle?"

Reitin esittelyn tulisi olla tyyliltään:

- Inspiroiva ja houkutteleva
- Selkeää, hyvää yleiskieltä - Vältetään kielikuvia, sanontoja ja vaikeita ilmaisuja. Kirjoitustyylissä voi yhdistää passiivista kuvailua ja lukijan aktiivista puhuttelua.
- Antaa yleisen kuvan reitistä, mutta voi nostaa valittuja tarkempia kohokohtia: mikä tekee juuri tästä reitistä ainutlaatuisen? Miksi juuri se kannattaisi valita verrattuna muihin kohteen reitteihin?
- Konkreettinen, tarjoaa esimerkkejä siitä mitä reitin varrella on odotettavissa (esim. palvelut, nähtävyydet)

Hyvä pitää mielessä:

- Pidä mielessä eri kohderyhmät: esim. aloittelijat, esteettömiä palveluja tarvitsevat, ryhmät, lasten tai koirien kanssa retkeilevät...

Esittely: Ohjeet tuottamiseen 2/2

Reitin esittelyn rakenne:

- 1. Reitin luonto** (1-3 virkettä)
Mistä reitissä on kyse?
Millaista luontoa reitillä voi kokea?
- 2. Reitin vaativuustaso ja kohderyhmä:** (1-2 virkettä)
Kenelle reitti soveltuu parhaiten?
Onko sen vaativuuteen liittyen huomioitavaa?
Onko kyseessä monikäyttöreitti?
- 3. Nähtävyydet ja palvelut:** (1-2 virkettä)
Mitä muuta reitillä voi kokea?
Mitä keskeisiä palveluita tai rakenteita reitillä on?
4. Vaihtoehtoinen: Mahdolliset **lisätiedot** reittiin liittyen

1. *Rautulammen kierros on yksi Urho Kekkosen kansallispuiston suosituimmista reiteistä. Se houkuttelee retkeilijöitä upeilla avotunturimaisemilla ja erämaisella tunnelmalla.*
2. *Reitti on kuljettavissa ympäri vuoden ja tarjoaa monipuolisia kokemuksia niin patikoijille, maastopyöräilijöille kuin hiihtäjillekin. Suurten korkeuserojen ja tunturin vaihtelevien sääolosuhteiden vuoksi reitti vaatii aikaa ja hyvää varustautumista. Soveltuu parhaiten hieman kokeneemmille retkeilijöille.*
3. *Reitin varrella on useita tulipaikkoja ja päivätupia. Suosituin yöpymispaikka on reitin puolivälissä Rautulammella, josta löytyvät modernit retkeilyrakenteet. Luulammelta löytyy myös erämaakahvila.*

Reittikuvaus: Ohjeet tuottamiseen

Reittikuvaus on mahdollisimman tarkka kuvaus reitin kulusta vaihe vaiheelta. Kuvaus auttaa asiakasta suunnittelemaan reitin kulkua sekä arvioimaan mahdollisimman realistisesti, soveltuuko reitti juuri hänen tarpeisiinsa esim. taitotason, kunnon, helpokulkuisuuden tai lasten/koiran kanssa retkeilyn näkökulmasta.

Hyvä pitää mielessä:

- Käytetään lähtökohtaisesti olemassa olevaa sisältöä. Mikäli tietoa on suppeasti saatavilla, netistä voi hakea lisätietoa reitistä mm. retkiblogeista (kunhan tiedot pitävät paikkansa)
- **Tavoitetilä:** Mahdollisimman tarkka kuvaus reitin eri vaiheista mm. maaston, siirtymien, hankalien kohtien sekä rakenteiden, palvelujen ja nähtävyyksien osalta
- **Vähimmäisversio:** Reitin aloituspisteen ja päätepisteen kuvaaminen.
- **Aloitus- ja päätepiste** (Pysäköintipaikka/Osoite)
 - Lähtökohtaisesti pysäköintipaikka, mikäli sellainen on. Muuten osoite tai koordinaatit. Muista myös postinumero osoitteeseen.

Kysymyksiä, joihin reittikuvauksen olisi hyvä vastata:

- Millaisessa maastossa reitin vaiheet etenevät?
- Mitkä ovat tunnistettavia maamerkkejä reitillä?
- Millaisia palveluita reitiltä löytyy?
- Missä kohtaa reittiä ovat haastavimmat tai vaikeakulkuisimmat osuudet? Mikä niistä tekee vaativan?
- Mitä nähtävää ja koettavaa reitillä on?

HUOM! Reitin esittelyteksti ja reittikuvaus ovat sisällöltään eri asia. Älä sotke niitä keskenään!

Reittikuvaus

Reittikuvauksen tarkoitus on auttaa asiakasta:

- **hahmottamaan** tarkemmin reitin kulku vaihe vaiheelta
- **arvioimaan** reitin soveltuvuus suhteessa omiin taitoihin ja tarpeisiin
- **suunnittelemaan** oma retki tarkemmin mm. taukopaikkojen ja nähtävyyksien osalta

21 km (5-11h) Retkeily & ulkoilu

[Teijon kansallispuisto, Salo](#)

Esittely **Reittikuvaus**

- Salo keskustasta pääset suoraan Teijon kansallispuistoon ja ruukkikyliin. Puolimaratonin mittainen retkeilyreitti soveltuu niin patikointiin kuin maastopyöräilyyn.
- Salo keskustaan saavut kätevästi vaikkapa Junalla tai bussilla. Keskustassa on laaja tarjonta erilaisia majoitus- ja ravintolapalveluita, ostosmahdollisuuksia sekä nähtävyyksiä. Reitti saa alkunsa Salo Urheilupuistosta Urheilutalon edestä (Perniöntie 7/kartta talon seinässä). Auton voi jättää Urheilupuiston parkkialueelle (Pormestarinkatu 2). Vaihtoehtoisesti reitin voi aloittaa myös jättämällä auton Ylhäistentie 2 (vain P-alue, ei opastaulua) tai Viitankruunulle (P-alueen osoite Merikulmantie 255). . Reitin useisiin lähtöpisteisiin pääsee kätevästi myös paikallisliikenteen eli Paikon kanssa.
- Urheilupuisto-Ketola 3,3 km: Retkeilyreitti alkaa Salo Urheilupuistosta Urheilutalon edestä (Perniöntie 7). Reitin opaskartta on Urheilutalon seinässä. Reitti lähtee kulkemaan Perniöntien varren pyörätietä. Reilun kilometrin päässä, Alhaisten kiertoliittymässä, reitti kääntyy Helisnummen suuntaan ja seuraa Ylhäistentien vierustaa aina Helisnummen kappelille asti. Kappelin kohdalla käännetään oikealle Hämeenkyliäntielle ja pian toistamiseen oikealle pienelle metsätielle, jota kuljetaan Ketolan opastustaululle saakka.
- Ketola-Partiolaavu 3,7 km: Opastustaululta alkaa varsinainen polkuosuus ja reitti nousee Ketolan kalliolle, josta avautuu kaunis näköala Viitanlaakson ylle. Reitti kulkee vajaan kilometrin polkua pitkin kallio- ja mäntymetsämaisemissa, kunnes alkaa lyhyt hiekkatieosuus. Risteyksestä voi jatkaa hiekkatietä pitkin edelleen kohti Viitankruunun muinaispolkua tai kääntyä

Yleiskuvaus

Lähde patikoiden tai maastopyöräillen Salo keskustasta Lehmijärvelle (13 km) tai Kirjakkalaan asti (21 km), josta aukeaa myös Teijon kansallispuiston alue. Reitti sisältää hiekkateitä, metsäteitä sekä polkuja. Helisnummelle asti reitti kulkee kevyen liikenteen väylää pitkin.

3-7 lauseen mittainen kuvaus kohteesta. Näytetään esim. kohde-esittelyn ingressinä tai useamman kohteen listauksessa.

Kohdekuvaus

Salo keskustasta pääset suoraan Teijon kansallispuistoon ja ruukkikyliin. Puolimaratonin mittainen retkeilyreitti soveltuu niin patikointiin kuin maastopyöräilyyn.

Tarkempi reitin eri vaiheiden kuvaus. Esim. kuljettavuus, nähtävyydet, taukopaikat ja palvelut. Erotta vaiheet omiksi kappaleiksi.

Erota reitin eri vaiheet omiksi kappaleiksi (erota vaiheet Enter-näppäimellä – saat rivinvaihdon).

Käytä selkeää kieltä, vältä pitkiä monimutkaisia lauseita.

Reitin esteettömyystieto

< Esteetön Samo (Hämeen Ilvesreitti)

1 km (30-90min) Retkeily & ulkoilu Vaativa esteetön[Komion luonnonsuojelualue](#), [Loppu](#)Esittely **Reittikuvas**

Komion luonnonsuojelualueella, Samon vaativan esteettömän reitin varrella pääset nauttimaan Komion erämaisestä luonnosta mäntymetsässä ja Luutalammin suopursun tuoksuisella rannalla. Luutasuon tulipaikalla voit pitää evästauon ja nauttia luonnon rauhasta. Reitin nousuista ja laskuista sekä ajoittaisesta sivuttaiskaltevuudesta johtuen pyörällisten apuvälineiden käyttäjille suositellaan avustajaa.

Esteettömyys

Liikuntavammaiset

Reitille saavutaan Pilpalantieltä, jonka jälkeen ajetaan metsäautotietä noin 2,5 km parkkipaikalle asti (Luutasuo 243). Esteettömät parkkipaikat sijaitsevat esteettömän käymälän vieressä parkkipaikan päädyssä. Talvisin pysäköintialue ja sille johtava metsäautotie on suljettu, ja alueella kulkee metsätalaja.

Reitille lähdetään huussin takaa metsäautotietä pitkin n. 60 metriä, reitti on merkitty maastoon vastapäivään vaativan esteettömän reitin merkeillä, opasteissa ei ole pistekirjoituksia. Reitti on 1 km mittainen vaativa esteetön reitti. Reitin maasto on rakennettu murskepohjainen reitti, jonka päälle on tehty 0-8mm kivituhka kerros. Polun leveys on noin 1,2 metriä.

Esteettömyysluokittelu
Vaativa esteetönValitse reitin esteettömyys-
luokittelu

Valitse onko reitti esteellinen, esteetön vai vaativa esteetön (vaativalla esteettömällä reitillä saatetaan tarvita avustaja ja/tai apuväline, kuten maastopyörätuoli)

Esteettömyys vammaryhmittäin

Syötä esteettömyyskuvailu vammaryhmille

LIIKUNTAVAMMAISET

Aihekohtainen tekstikuvas

KUUROT JA KUULOVAMMAISET

NÄKÖVAMMAISET

KEHITYSVAMMAISET

Erota reitin eri vaiheet omiksi kappaleiksi (erota vaiheet Enter-näppäimellä – saat rivinvaihdon).

Käytä esteettömyyskuvailussa selkeää kieltä, vältä pitkiä monimutkaisia lauseita.

[Esteetön Samo \(Hämeen Ilvesreitti\) - Luontoon](#)

Reitin valokuvat: Ohjeet valitsemiseen ja tuottamiseen

Reitin valokuvat ovat informatiivisia valokuvia, jotka sisältävät asiakkaille tärkeää käytännön tietoa reittiin ja sen ominaisuuksiin liittyen. Ne auttavat asiakasta arvioimaan, haluaisiko hän kokea tämän reitin sekä soveltuvatko reitti ja sen rakenteet hänen tarpeisiinsa. Pääpaino kuvissa on tärkeimpien rakenteiden ja kulkureittien kuvaamisessa esteettömyyden näkökulmasta.

Hyvä huomioida:

- Kuvien tulee tarjota käytännönläheistä tietoa reitin kulkuun ja rakenteisiin liittyen, mm. taukopaikkojen koko ja kunto, rakenteet ja portaat, polun maapohja, jyrkät nousut, vaikeasti kuljettavat kohdat...
- Lisäksi houkuttelevia valokuvia maisemista ja nähtävyyksistä, joita reitillä voi kokea (voivat olla samoja kuvia kuin kohteen esittelykuvat)
- Pidä mielessä eri asiakkaiden näkökulmat: esim. aloitteleva retkeilijä, liikuntarajoitteinen, lasten tai koiran kanssa kulkeva, ryhmä retkeilijöitä...
- Kuvien tavoiteltuun määrään vaikuttaa mm. reitin pituus, suosittuus ja rakenteiden määrä

Tekniset määrittymiset :

- Tavoitteena useampi kuva reittiä kohden, kuitenkin max. 10 kuvaa
- Talvikuljettavista reiteistä talvikuvia harkinnan mukaan
- Suosi vaakakuvia, mutta voit laittaa myös pystykuvia
- Ei kalansilmälinssiä tai muuta vääristävää linssiä
- Ei kuvankäsittelyä tai neutraali kuvankäsittely
- Huomioidaan valaistus, jotta kuvan informaatio ei kärsi
- Pääosassa ympäristö: Ihminen saa olla läsnä kuvassa havainnollistamassa mittakaavaa tai kuljettavuutta

Reitit

Reitin valokuvat: Esimerkkejä

Soveltuvat, koska:

- Kuvat viestivät käytännöllistä tietoa rakenteisiin, reittiin ja sen kuljettavuuteen liittyen, ympäristöön liittyvä tieto pääosassa, kuvista saa ymmärryksen mitä reitillä on odotettavissa (esim. näköalapaikat), ihmisen perspektiivi

3. POI-pisteet

POI-pisteet (point of interest)

Kartalla näkyviin POI-pisteisiin on mahdollista syöttää valokuvia ja lisätietoa.

- Esimerkiksi taukopaikat, katselulavat, käymälät, pysäköintialueet
- Yleiskuvaus: lyhyt 1-3 lauseen esittely

Näkymä Luontoon-palvelussa

Luutalammin tulentekopaikka

Luutasuo, 12700 Loppi

Komion luonnonsuojelualan esteetön taukopaikka Luutalammin rannalla, jossa on tulentekomahdollisuus. Kolme pöytäpenkkiyhdistelmää mahdollistaa usean retkiseurueen yhtäaikaisen evästaun.

Luvat, säännöt ja ohjeet

Saapuminen

Esteettömyys

Yhteystiedot

Kohteen ylläpito

Lopen kunta

019 758 6000

lopen.kunta@loppi.fi

www.loppi.fi

LUUTALAMMIN TULENTEKOPAIKKA

PERUSTIEDOT

LISÄTIEDOT

ULKOILUTIETOPALVELU

SUOMI

SVENSKA

ENGLISH

UTP-tietojen tila

Aktiivinen

Aktiivisia tietoja voidaan siirtää Lipas-järjestelmästä eteenpäin. Luonnos-tilaiset tiedot eivät siirry eteenpäin.

Yleiskuvaus

Komion luonnonsuojelualan esteetön taukopaikka Luutalammin rannalla, jossa on tulentekomahdollisuus. Kolme pöytäpenkkiyhdistelmää mahdollistaa usean retkiseurueen yhtäaikaisen evästaun.

1-3 lauseen esittely kohteesta ja sen erityispiirteistä.

POI-pisteet (point of interest)

Luvat, säännöt ja ohjeet.

- Liikkumis- tai toimintaohjeet, joiden avulla ohjataan toimintaa.
- Tässä voidaan kertoa myös mahdollisista liikkumis- tai toimintarajoituksista, esim. maastopalvaroituksen aikana tulentekokielto, lintujen pesintään liittyvät liikkumisrajoitukset jne.
- HUOM! Täytä kenttä vain, jos rakenteen käyttöön liittyy jotakin erityistä huomautettavaa ja asiakkaalle hyödyllistä tietoa.

< Luutalammin tulentekopaikka

Luutasuo, 12700 Loppi

Komion luonnonsuojelualueen esteetön taukopaikka Luutalammin rannalla, jossa on tulentekomahdollisuus. Kolme pöytäpenkkiyhdistelmää mahdollistaa usean retkiseurueen yhtäaikaisen evästauon.

Luvat, säännöt ja ohjeet

Maastopalvaroituksen aikana tulenteko on kielletty.

Nuotiossa on käännettävä grilliritilä. Pilkkottuja puita voi tuoda nuotion läheisyydessä olevaan pieneen suojaan.

Lisää puita löytyy puuvajasta Luutasuon tien läheltä, esteettömän reitin varrelta. Varaudu pilkkomaan puita ennen nuotioon lisäämistä. Puuvajalta löytyy kirves puiden pilkkomista varten.

Alueella ei ole jäteastioita. Tuo roskapussi ja vie roskat mennessäsi.

Luutasuon tulentekopaikalta ei saa kulkea asetettujen kieltokylttien ohi 15.4.-31.7. lintujen pesimärauhan turvaamiseksi.

Luvat, säännöt, ohjeet

Maastopalvaroituksen aikana tulenteko on kielletty.

Nuotiossa on käännettävä grilliritilä. Pilkkottuja puita voi tuoda nuotion läheisyydessä olevaan pieneen suojaan.

Liikkumis- tai toimintaohjeet, joiden avulla ohjataan toimintaa. Tässä voidaan kertoa myös mahdollisista liikkumis- tai toimintarajoituksista. HUOM! Täytä kenttä vain, jos rakenteen käyttöön liittyy jotakin erityistä huomautettavaa.

Saapuminen

Sulan maan aikaan käytössä olevat pysäköintialueet:

Luutasuon pysäköintialue:
Luutasuo 243, Loppi
60.677080, 24.304012

Eri kulkumuodoilla kohteeseen pääsyyn liittyvää tietoa. Esim. pysäköintialueet ja joukkoliikenneyhdydet. HUOM! Täytä kenttä vain, jos kohteelle saapumiseen liittyy jotakin erityistä huomautettavaa.

Esteettömyys

Esteetön tulentekopaikka, tulisija on maan tasolla. Taukopaikalta reitti kulkee puuvajalle mursketietä ja pitkospuu siltaa pitkin.

Yleistä tietoa kohteen esteettömyydestä tai kulkettavuudesta

4. Yhteystiedot

Kohteen ja reitin ylläpitäjän yhteystiedot

Täydennä mahdollisimman tarkat tiedot: asiakas tietää keneen ottaa yhteyttä ja auttaa myös asiakaspalvelua mahdollisissa yhteydenotoissa.

- Taho joka ylläpitää kohdetta / reittiä
- Taho joka omistaa kohteen / reitin jos ylläpitäjä on eri
- Kohteen esittelyn sisällöntuottaja
- Jos kohteella on omat nettisivut, lisää linkki Lisätietoa-kohtaan

Näkymä Luontoon-palvelussa

Yhteystiedot

Esittelyn sisältö

Hämeen virkistysalueyhdistys

☎ [050 366 1210](tel:0503661210)

✉ info@hvay.fi

🌐 <https://hameenvirkistysalueyhdistys.fi/>

Kohteen ylläpito

Lopen kunta

☎ [019 758 6000](tel:0197586000)

✉ loppen.kunta@loppi.fi

🌐 loppi.fi

Lisätietoa kohteesta

🌐 <https://www.loppi.fi/hyvinvointi-ja-vapaa-aika/ulkoilureitit-ja-luontokoheet/retkeilyreitit/luutaharjun-reitit/>

Yhteystiedot

Syötä kohteesta vastaavien tahojen yhteystiedot

Organisaatio	Rooli		
☰ Lopen kunta	Ylläpitäjä	✎	🗑️
☰ Hämeen virkistysalueyhdistys	Sisällöntuottaja	✎	🗑️

Lisätietoa kohteesta saatavilla

<https://hameenvirkistysalueyhdistys.fi/alue/komion-luutasuonharj>

Linkki ulkoisella sivustolla sijaitsevaan laajempaan kohde-esittelyyn

LISÄÄ YHTEYSTIETO

SUOMI SVENSKA ENGLISH

Rooli

Ylläpitäjä

Asiakaspalvelu: Kohteen asiakaspalvelusta vastaava organisaatio

Sisällöntuottaja: Kohdetta kuvailevista LIPAS-tietosisällöistä vastaava organisaatio

Ylläpitäjä: Kohteen rakenteiden ja olosuhteiden ylläpidosta vastaava organisaatio

Organisaatio

Lopen kunta

Organisaation nimi

Sähköposti

loppen.kunta@loppi.fi

Organisaation sähköpostiosoite (syötä vain yksi sähköpostiosoite)

Web-osoite

<https://www.loppi.fi/>

Organisaation verkkosivu (syötä vain yksi verkko-osoite)

Puhelinnumero

019 758 6000

Organisaation puhelinnumero

LUONTOON

www.luontoon.fi
www.metsa.fi

@metsahallitus_forststyrelsen

@metsahallitus